

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 341/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Michalovce**, Sama Chalupku 22, Michalovce, IČO 31 295 207, zastúpenej advokátskou kanceláriou PUCHALLA, SLÁVIK & PARTNERS s. r. o., Kmeťova 24, Košice, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/64/2018 z 25. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 25. mája 2021, doplnenou 10. novembra 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (správca majetku štátu) 2. novembra 2005 ako predávajúca uzavrela s [REDAKOVANÉ] kúpnu zmluvu vo forme notárskej zápisnice, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností. [REDAKOVANÉ] ako predávajúci 21. decembra 2005 uzavrel kúpnu zmluvu vo forme notárskej zápisnice s kupujúcim [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), predmetom ktorej bol prevod časti týchto nehnuteľností. Sťažovateľka 7. mája 2009 podala na Okresnom súde Michalovce žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom už uvedených prevodov.

3. Okresný súd Michalovce rozsudkom č. k. 20C/80/2009 z 28. januára 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/127/2010 zo 14. decembra 2011 určil, že vlastníkom dotknutých nehnuteľností je sťažovateľka.

4. Sťažovateľka sa pre zmenu v konaní pred Okresným súdom Rožňava (8C/20/2014) žalobou proti žalovanému domáhala vydania bezdôvodného obohatenia z titulu užívania dotknutých nehnuteľností žalovaným vo vlastníctve sťažovateľky bez právneho dôvodu v období od 1. októbra 2008 do 30. septembra 2012 (od doručenia žaloby o určenie vlastníckeho práva po vypratanie nehnuteľností). Okresný súd Rožňava rozsudkom č. k. 8C/20/2014 z 30. júna 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co/321/2016 zo 14. novembra 2017 žalobu sťažovateľky zamietol.

5. Najvyšší súd namietaným rozsudkom zamietol dovolanie sťažovateľky a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu s odôvodnením, že so zreteľom na okolnosti prípadu a vykonaného dokazovania aj podľa názoru dovolacieho súdu žalovaný bol dobromyseľný v tom, že mu daná nehnuteľnosť patrí, a to aj po doručení žaloby o určenie vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam, a to až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, na základe ktorého sa sťažovateľka stala ich výlučným vlastníkom, preto sťažovateľke nevznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd prekročil rámec svojej preskúmvacej právomoci tým, že dal odpoveď na otázku, ktorou sa súdy nižšej inštancie nezaoberali. Rozhodnutie najvyššieho súdu, že žalovaný bol dobromyseľným držiteľom dotknutých nehnuteľností aj po doručení obžaloby, je podľa sťažovateľky arbitrárne, prekvapivé, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Najvyšší súd spolu so súdmi nižšej inštancie nedali sťažovateľke relevantné odpovede na otázku, prečo nemá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od právoplatnosti rozhodnutia o určení vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam až po vydanie nehnuteľností sťažovateľke (od 8. februára 2012 do 30. septembra 2012).

7. Sťažovateľka je toho názoru, že oprávnenosť (dobromyseľnosť) držby zaniká okamihom, keď sa oprávnený držiteľ dozvie o skutočnosti, ktorá je objektívne schopná vyvolať u neho pochybnosti, že mu vec patrí. Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi argumentovala tým, že žalovanému sa v okamihu doručenia žaloby o určenie vlastníckeho práva zmenila oprávnená držba na neoprávnenú (nedobromyseľnú).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať

ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

9. Ústavný súd zdôrazňuje, že je oprávnený na prieskum ústavnosti rozhodnutí všeobecných súdov, t. j. toho, či nedošlo k porušeniu ústavných princípov a základných práv a slobôd účastníka konania, či právne závery všeobecného súdu nie sú v extrémnom nesúlade so skutkovými zisteniami a či výklad práva vykonaný všeobecným súdom je ústavne konformný, resp. či nebol v rozpore s princípmi spravodlivého procesu.

10. V judikatúre ústavného súdu bola rovnako stanovená povinnosť pre všeobecné súdy zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé vyriešenie veci, t. j. také, aby úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany nespôsobilo do očí bijúcu nespravodlivosť druhej procesnej strany (I. ÚS 549/2015).

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky, že najvyšší súd prekvapivo uznal namietanú oprávnenú držbu žalovaného až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, na základe ktorého sa sťažovateľka stala výlučným vlastníkom dotknutých nehnuteľností, a preto jej neprislúcha právo na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného, ktorý aj napriek vedomosti, že sa vedie spor o určenie vlastníckeho práva, naďalej nakladal s dotknutými nehnuteľnosťami ako s vlastnými.

12. Najvyšší súd v namietanom rozsudku uviedol, že so zreteľom na okolnosti prípadu a vykonaného dokazovania v základnom konaní žalovaný bol dobromyseľný v tom, že mu daná nehnuteľnosť patrí aj po doručení žaloby o určenie vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti, a to až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, na základe ktorého sa sťažovateľka stala výlučnou vlastníčkou dotknutých nehnuteľností. Kúpna zmluva z 21. decembra 2005 bola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice, a preto žalovaný nemal žiadne pochybnosti o tom, že zmluva obsahuje všetky náležitosti, ktoré vyžaduje zákon, a na jej základe došlo ku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Zo správania žalovaného vyplynulo, že dotknuté nehnuteľnosti riadne užíval, zrekonštruoval, investoval do nich a využíval pre svoju podnikateľskú činnosť. Skutočnosť, že sa žalovaný poznal s [REDAKOVANÉ] a bol informovaný o zámere sťažovateľky predat' prebytočný majetok štátu, nemôže spochybnit' jeho dobromyseľnosť. Vzhľadom na uvedené bol najvyšší súd toho názoru, že žalovaný bol aj po doručení žaloby o určenie vlastníckeho práva naďalej dobromyseľným, pretože mohol dôvodne počítať s možnosťou, že súdy vyriešia daný spor v jeho prospech. Hoci spor bol rozhodnutý napokon v jeho neprospech, vlastníctvo nadobudol v dobrej viere, a očakával preto poskytnutie širokej ochrany. Najvyšší súd tiež uviedol, že žalovaný nenaplnil ani jednu zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia, pretože žalovaný neužíval vec z neplatného právneho úkonu (pôvodná zmluva medzi sťažovateľkou a [REDAKOVANÉ] z 2. novembra 2005) ani bez právneho dôvodu a chránila ho jeho dobromyseľnosť.

13. Dobromyseľnosť zaniká momentom, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťou, ktorá v ňom objektívne musela vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec alebo právo patrí, a to bez ohľadu na to, že subjektívne naďalej ostal v presvedčení o svojom vlastníctve veci alebo oprávnenom výkone práva. V závislosti od konkrétneho prípadu takouto skutočnosťou

môže byť oboznámenie sa s vlastníckym zápisom v katastri nehnuteľností alebo verejnou či inou listinou, z ktorej vyplýva vlastníctvo v prospech inej osoby. Vo vzťahu k súdnemu konaniu dochádza k strate dobromyseľnosti najneskôr právoplatnosťou rozhodnutia súdu vydaného v neprospech držiteľa. Aj v tomto prípade sú však rozhodujúce konkrétne skutočnosti spojené s vykonávaným dokazovaním, ktoré podľa povahy veci môžu byť spôsobilé aj skôr vyvolať objektívne pochybnosti o oprávnenosti držby (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. 2. vydanie, Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, 1754 s.).

14. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sa nestotožnil s názorom najvyššieho súdu prezentovaným v namietanom rozhodnutí. Zánik dobromyseľnosti môže zaniknúť nie až samotným právoplatným rozhodnutím súdu, ale už aj samotným doručením žaloby o určenie vlastníckeho práva a vzhľadom na dôkaznú situáciu aj počas samotného súdneho konania.

15. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky by ústavný súd v tomto smere posúdil ako dôvodnú, avšak je potrebné vzhľadom na jedinečnosť a individualizáciu každého prípadu prihliadnúť na ďalšie okolnosti daného prípadu. V prvom rade je potrebné uviesť, že žalovaný ako kupujúci uzavrel kúpnu zmluvu z 21. decembra 2005 s [REDAKOVANÉ] vo forme notárskej zápisnice, predmetom ktorej boli dotknuté nehnuteľnosti. Samotná skutočnosť, že notárska zápisnica ako verejná listina prezumuje správnosť daného právneho úkonu, sama osebe posilňuje dobromyseľnosť nadobúdateľa, že ide o perfektný právny úkon. Rovnako túto dobromyseľnosť posilňuje aj samotné povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti ako jej príloh je zrejmé, že Okresný súd Michalovce rozsudkom č. k. 20C/80/2009 z 28. januára 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/127/2010 zo 14. decembra 2011 určil, že vlastníkom dotknutých nehnuteľností je sťažovateľka, čím došlo k obnoveniu predošlého stavu. Sama sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že súdy deklarovali absolútnu neplatnosť právneho úkonu (zmluvy o prevode dotknutých nehnuteľností medzi ňou a [REDAKOVANÉ]), a to v dôsledku porušenia ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov – absencia súhlasu Ministerstva financií Slovenskej republiky s prevodom nehnuteľností, zmluva o prevode dotknutých nehnuteľností nebola uzavretá v mene štátu, ale len v mene správcu majetku štátu, absencia podstatných náležitostí. Z uvedeného teda možno sťažovateľke zhodne so súdmi nižšej inštancie vytknúť, že jej zavinením došlo k absolútnej neplatnosti pôvodnej zmluvy o prevode dotknutých nehnuteľností, na ktorú naviazala aj ďalšia zmluva medzi [REDAKOVANÉ] a žalovaným, ktorá viedla k samotnému sporu o vydanie bezdôvodného obohatenia.

17. Bez ohľadu na moment zániku dobromyseľnosti žalovaného je potrebné uviesť, že dotknuté nehnuteľnosti nadobudol v okolnostiach prípadu dobromyseľne, počas ich držby ich obhospodaroval, zveľadľoval v presvedčení, že mu patria. Nebolo by v súlade s dobrými mravmi požadovať od žalovaného, ktorý nebol zainteresovaný v pôvodnom právnom vzťahu, aby znášal dôsledky zo spomínaného neplatného právneho úkonu.

18. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že najvyšší súd neodôvodnil, prečo jej nepriznal časť nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (od 8. februára 2012 do 30. septembra 2012), teda od právoplatnosti rozhodnutia po vypratanie nehnuteľností, ústavný súd uvádza,

že sťažovateľka vrátila žalovanému kúpnu cenu 30. septembra 2012 a žalovaný odovzdal (vypratal) dotknuté nehnuteľnosti sťažovateľke 2. októbra 2012. Z uvedeného teda vyplýva, že medzi sťažovateľkou a žalovaným došlo k plneniu vzájomných pohľadávok až po 7 mesiacoch od právoplatnosti rozhodnutia o určení vlastníckeho práva. Sama sťažovateľka vrátila kúpnu cenu nie bezodkladne po právoplatnosti rozhodnutia o určení vlastníckeho práva. Rovnako z rozsudku Okresného súdu Rožňava vyplýva, že po právoplatnosti rozhodnutia o určení vlastníckeho práva žalovaný spolu s ďalšími spoluvlastníkmi žiadal o vrátenie kúpnej ceny, resp. o uzavretie nájomnej zmluvy k dotknutým nehnuteľnostiam so sťažovateľkou. Zo strany sťažovateľky bol žalovaný upovedomený, že sa čaká na dodatočné schválenie odpredaja dotknutých nehnuteľností Ministerstvom financií Slovenskej republiky. Potom, ako bolo žalovanému oznámené, že nie je možné udeliť súhlas od Ministerstva financií Slovenskej republiky na opätovný prevod dotknutých nehnuteľností, žiadal sťažovateľku o vrátenie kúpnej ceny.

19. Na základe uvedeného ústavný súd nepovažuje závery najvyššieho súdu za arbitrárne, naopak, vníma ich ako sledujúce spravodlivé usporiadanie veci, čo je v podstate cieľom občianskeho sporového konania. Preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu